

Parasha Bo - 'Kom' 5785.

Torah; Exodus 10:1 – 13:16

Haftarah; Jeremia 46:13-28

Brit Chadashah; Matteüs 5:1-20

Het slot van de plagen komt in de parasha 'Bo' aan de orde.

Het Hebreeuwse 'bo' wordt meestal vertaald als 'komen', maar betekent tegelijkertijd ook 'gaan of binnengaan' en kan zelfs in bepaalde zinsconstructies 'aanvallen' betekenen.

Welke opdracht krijgt Moshè in dit Bijbelgedeelte van de Eeuwige; “Ga naar de farao toe, want ik heb zijn hart en het hart van zijn dienaren onvermurwbaar gemaakt.” En de laatste plagen én het instellen van het Pascha volgen;

- sprinkhanen zullen al het de overgebleven planten opvreten
- de farao betuigt spijt en Moshè bidt tot de Eeuwige om de plaag te stoppen
- er komt een tastbare duisternis over Egypte
- de gemeenschap van Israël moet het bloed van het lam op de deurposten strijken
- midden in de nacht worden alle eerstgeborenen gedood
- en vertrekken de Israëlieten met mensen van allerlei herkomst weg uit Goshen
- en krijgt Moshè de opdracht om tegen het volk te zeggen; “*Blijf deze dag gedenken.*”

Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.

Wat opvalt is dat Moshè zich zo nederig gedraagt ten opzichte van de farao.

Hij is de boodschapper tussen G'd en de farao: profeteert G'ds woorden aan de farao en bidt vurig namens de farao. (10:17,18)

Als we ons indenken wat er vooraf is gegaan – het lijden van de zware slavenarbeid – mogen we ons afvragen, hoe wij gereageerd zouden hebben.

Gezien de actualiteit van nu ten aanzien van het demoniseren van Israël en de haat van de omringende volken tegen hen, is het nauwelijks voor te stellen om vurig voor de vijand te bidden. (Psalm 83:4,5)

In Numeri 12:3 staat dat Moshè 'anav' was; zachtmoedig, bescheiden of nederig.

De meest bescheiden man op aarde, profileert alleen zijn G'd, niet zichzelf en dat terwijl hij de grootste wonderen in opdracht van de Eeuwige uitvoert. Maar ook Mozes liet niet alles op zijn beloop. Hij die met zachtmoedigheid was bekleed maar niet aarzelde opdracht te geven 3000 afgodendienaars om te brengen. (Ex. 32:27,28)

Tegen het kwade was Mozes hard als staal.

Een zachtmoedig iemand is op G'd gericht en Zijn Torah. En niet op eigen naam, eerzucht en reputatie.

Hij zal tegenstand bieden aan het kwade ter verdediging van G'd. Tegelijk hebben geduld, mildheid en liefde de overhand als anderen hem of in dit geval, zijn volk aanvallen.

Een zachtmoedig iemand zal de zonde niet vergoelijken of tolereren; hij heeft juist een beter begrip van de zonde, daarom is zijn oordeel gematigd en vermijdt hij harder te reageren dan nodig is.

Dit zien we ook bij Jeshûa Die altijd meelevend was en zei;

“Neem Mijn juk op u en leer van Mij dat ik zachtmoedig ben en nederig van hart en u zult rust vinden voor uw ziel.” (Matt. 11:29)

“De kracht van mensen is het gebed.”*

In het onderricht op de berg – (Matt.7:28,29) – zien we dat Jeshûa het werk van Moshè voortzet.

Als rabbi zal Hij hier ongetwijfeld aan Psalm 37:11 hebben gedacht;

“Maar de zachtmoedigen zullen de aarde bezitten en vreugde scheppen in grote vrede.”

Paulus haalt die aan in Kol. 3:12 met toevoegingen van ontferming, vriendelijkheid en geduld.

Zachtmoedigheid getuigt van moed om een ander mild te behandelen.

We kunnen van Moshè leren. Zeker als de tegenstander vraagt om voor hem te bidden.

Maar hoe doen we dat in deze tijd met een voor het oog menselijke ongelijke strijd?

De wrede demonische geest van Amalek waart rond en velen laten hun verblinden door de meelij opwekkende beelden en superlatieven die over de 'hongerigen en verdrevenen' worden geprojecteerd.

Hoe kwaad we ons maken en de vijand het ergste kwaad toewensen, moeten we beseffen, dat dit vooral een geestelijke strijd; *Ezau tegen Ja'akov.*

Amalek was de kleinzoon van Ezau maar als er strijd was tegen Israël, werd de strijd meestal gewonnen doordat men in gebed ging. Gebed beweegt de hemel!

In Ex. 17 zien we de strijd tegen de Amalekieten in Refidim. Moshè vervulde hier een sleutelrol!

Maar sprak ook profetisch, dat in elke generatie de Ene strijd zal voeren tegen Amalek.

Het verharde hart.

Nog een vraag; als de farao door de Eeuwige koppig wordt gehouden, is er dan nog keuze vrijheid?

Na de eerste vijf plagen was het steeds de farao zelf die zijn hart verhardde.

Later is het de Eeuwige die het hart van de farao koud en hard maakt.

Bekende geleerden hebben verschillende meningen hierover.

Een interessante gedachte is van Albo en Sforno*;

'G'd verhardde het hart van de farao om zijn vrije wil juist te behoeden.'

Immers de farao kwam door de plagen die het land verwoeste steeds meer onder druk te staan om de Israëlieten te laten gaan. Als G'd dat zou hebben toegestaan, zou het geen vrije keuze geweest zijn maar een beslissing onder dwang. G'd verhardde zijn hart, zodat hij ook na de eerste vijf plagen vrij bleef om ja of nee te zeggen! Deze uitleg vergt doordenken.

Het draait om de kwade neiging – de *jetser hara* die in elk mens aanwezig is.

Dit kwaad heeft twee gezichten; het naar buiten gekeerde gezicht – is wat het met een slachtoffer doet.

Het tweede, het naar binnen gekeerde gezicht – dit is wat het met de dader doet.

Kwaad is een valstrik die de dader in het ongeluk stort. Langzaam maar zeker verliest hij zijn vrijheid en wordt niet de meester, maar de slaaf van het kwaad.

Rava zei; *"Eerst is de kwade neiging zo zwak als spinrag, maar uiteindelijk zo dik als karrentouw."*

De Bijbel geeft ons de ware zin van het leven.

De plagen waren gericht tegen de afgoden. De afgoden werden een voor een vernederd door de Eeuwige.

De farao wordt voor schut gezet met zijn afgoden.

We zien hetzelfde beschreven in de Haftarah lezing in Jeremia 46.

In dit deel van Jeremia beginnen de G'dsspraken tegen de heidense volken.

In vers 17 krijgt de farao de spotnaam; *Praatjesmaker, koning van de gemiste kans.*

Die gemiste kans heeft de farao ook gehad in Exodus; hij liet zijn volk lijden om zelf als een god te leven.

Tot op het laatst toe liet hij zo nu en dan de touwtjes vieren, – Ex.12:31-33 – maar bedacht zich even vaak.

G'd scheidt met de tien plagen, bevrijding uit de 'tweeheid', uit Mitzrajim.

De uitgang 'im' geeft een dubbelheid aan. Zoals bij jadajim/handen en ajin/ogen.

Egypte, dat als 'tweeheid' de mens wil vasthouden. De tweeheid verzet zich tegen het loslaten van haar wereld, zij is bevreesd voor het komen van de 'één' wereld.

Zo zal de gelovige, die door teshoeva uit de tweeheid is getrokken, roepen; 'Bo Mashiach'!

Om in de eenheid met Jeshûa te wandelen en met Zijn Vader in een wereld van vrede te leven.

Fêdde.

Bronnen; De StudieBijbel, Mess.Gem. Lekkerland, Pinchas Lapide 'De Bergrede', J. Sacks, 'Exodus' blz. 60, F. Weinreb en mijn eigen gedachten.

* Dietrich Bonhoeffer.

* Albo (1380-1444) en Sforno (1475-1555).

Foto; In 2009 bij de veronderstelde rustplaats 'Refidim', waar Moshè op de steen zat en Aharon en Hur zijn armen ondersteunden.